

PUUTAVARANMITTAUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2018**Aika:** Keskiviikko, 14.3.2018, kello 10.15 - 12.25**Paikka:** Helsinki, Säätytalo, Snellmaninkatu 9-11, Kokoushuone 13

Läsnä:	Puh.joht.	Matti Heikurainen	Maa- ja metsätalousministeriö
	Jäsenet ja varajäsenet	Erkki Etelä-Aho Lauri Hyytiäinen Juha Laiho Leena Paavilainen Juha Palokangas Timo Saarentaus Pauli Rintala	Metsäalan Asiantuntijat ry METO (kohdat 1-4) Koneyrittäjien liitto ry Metsähallitus Luonnonvarakeskus Metsäteollisuus ry Metsä Group Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
		Pauli Otava Lauri Tapio	Versowood Oy Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
	Asiantuntijat	Maija Kaukonen Jari Lindblad Timo Melkas	Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonvarakeskus Metsäteho Oy
	Kutsutut asiantuntijat	Tapio Wall	Luonnonvarakeskus
	Sihteeri	Timo Melkas	Metsäteho Oy

1. Kokouksen avaus

Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan puheenjohtaja Matti Heikurainen avasi kokouksen klo 10:15 ja toivotti osallistujat tervetulleeksi kokoukseen. Hyväksyttiin esityslista.

2. Neuvottelukunnan järjestäytyminen (sihteerin valinta)

Puheenjohtaja totesi, että maa- ja metsätalousministeriö on käynyt tulosohjausneuvotteluja Luonnonvarakeskuksen kanssa koskien neuvottelukunnan sihteerin tehtävien hoitamista. Luken tarjoama sihteeriresurssi on Luonnonvarakeskuksen johtava lakimies Emilia Katajajuuri. Viralliset mittaajat eivät ole käytettävissä neuvottelukunnan sihteerin tehtävään.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on tiedustellut Metsäteho Oy:ltä mahdollisuutta käyttää Metsäteho Oy:n puutavaranmittauksen kehittämistä vastaavaa tutkijaa Timo Melkasta neuvottelukunnan sihteerin tehtäviin. Metsäteho Oy on ilmoittanut, että Timo Melkas on käytettävissä tehtävään.

Käytiin keskustelu aiheesta. Neuvottelukunta ei saavuttanut yksimielisyyttä asiassa, joten asiasta äänestettiin. Äänioikeus oli paikalla olevilla jäsenillä (5) sekä kahdella varajäsenellä, joiden varsinaiset jäsenet eivät olleet paikalla sekä puheenjohtajalla. Timo Melkas sai äänestyksessä kolme puolta ja Emilia Katajajuuri kaksi. Puheenjohtaja ja kaksi tahoa ei ottanut osaa äänestykseen. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan sihteeriksi valittiin Timo Melkas.

Neuvottelukunnan puheenjohtaja ilmaisi tyytyväisyytensä siitä, että neuvottelukunta sai puutavaranmittausasioihin perehtyneen sihteerin, mikä huomattavasti helpottaa neuvottelukunnan puheenjohtajan tehtävän hoitamista. Timo Melkas kiitti luottamuksesta.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta (Liite 1).

Käytiin keskustelu pöytäkirjojen muodosta eli kirjataanko jatkossa pöytäkirjoihin pelkät päätökset vai avataan asioita laajemmin? Nykyistä tasoa, jossa pöytäkirjoihin avataan ydinasiat ja kirjataan päätökset, pidettiin hyvänä.

4. Hyvien mittauskäytäntöjen edistäminen

Todettiin, että hyvien mittauskäytäntöjen edistämistä on käsitelty puumarkkinatyöryhmän kokouksessa 21.11.2017 Matti Heikuraisen aloitteesta.

Puumarkkinatyöryhmässä tuotiin esiin seuraavia näkökohtia:

- PMNK:n työryhmän tunnistamat tarpeet ovat hyvä lähtökohta mittausmenetelmien ja hyvien mittauskäytäntöjen edelleen kehittämiseksi. PMNK:n tulisi jatkaa työtä.
- Mittausmenetelmien kehittämishankkeiden käynnistäminen edellyttää osapuolilta sitoutumista rahoitukseen. Luken rahoitustilanne ei mahdollista kehittämishankkeiden toteutusta pelkästään julkisella rahoituksella.
- Hyvien mittauskäytäntöjen edistämiseksi on mahdollista päästä eteenpäin suhteellisen vähäisillä lisäpanoksilla.

Puheenjohtaja ehdotti, että Hyvien mittauskäytäntöjen edistämistyöryhmä jatkaisi toimintaansa nykyisellä kokoonpanollaan (Jaakkola, Lindblad, Lehtosaari, Rintala, Saarentaus). Jari Lindblad on toiminut työryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä. Sovittiin, että Jari Lindblad jatkaisi työryhmän puheenjohtajana ja työryhmä valitsee itselleen sihteerin joko työryhmän sisältä tai kutsuu työryhmän ulkopuolisen sihteerin.

Valtuutettiin Hyvien mittauskäytäntöjen edistämistyöryhmä jatkamaan toimintaansa. Koska kaikki työryhmän jäsenistä eivät olleet kokouksessa paikalla sovittiin, että osapuolet ilmoittavat halukkuutensa osallistua työryhmän työhön ja nimeävät henkilön tai henkilöt työryhmään. Päätettiin, että ryhmää voidaan täydentää toisella myyjäpuolen edustajalla Pauli Rintalan tekemän ehdotuksen mukaisesti. Sovittiin, että myös muut tahot voivat nimetä maksimissaan kaksi jäsentä työryhmään, jos sen katsotaan edistävän työryhmän työtä. Molemmat tahon asiantuntijat voivat osallistua kokouksiin niin halutessaan. Työryhmän koon tarpeetonta kasvattamista tulisi kuitenkin välttää.

Työryhmä valmistelee ensisijaisesti suosituksia hyvien mittauskäytäntöjen edistämiseksi neuvottelukunnan käsiteltäväksi. Myös varsinaisten tutkimushankkeiden ideointi ja luonnostelu on sallittua. Työryhmän aikaansaannoksia tarkastellaan seuraavassa neuvottelukunnan kokouksessa.

Tapio Wall esitteli Luonnonvarakeskuksen kokoaman tiedotus- ja taustamateriaalin tukkimittarimittauksessa käytettävään tyvisylinterin pituuteen ja tarkastusmittauksen mittaussuuntaan liittyen (Liite 2). Materiaali pohjautuu neuvottelukunnan 12.10.2017 linjaamaan suositukseen. Materiaali ja siihen liittyvä Luonnonvarakeskuksen tiedote viedään Luonnonvarakeskuksen verkkosivuille sekä annetaan tiedoksi kentän toimijoille, mittalaittevalmistajille ja neuvottelukunnalle. Todettiin, että Luonnonvarakeskus päivittää

puutavaranmittaukseen liittyvän sivuston maaliskuun 2018 loppuun mennessä. Hyvien mittauskäytäntöjen edistäminen tulee olemaan esillä näillä sivuilla.

Keskusteltiin mittaussuunnan satunnaisuudesta sekä siitä, onko suositus riittävä keino asian korjaamiseksi vai onko tarvetta järeämmille keinoille. Todettiin, että virallinen mittaaja voi valvontaa tehdessään harkintansa mukaan edellyttää, että neuvottelukunnan suosituksissa mainittuja menettelyitä tulee noudattaa. Tässä vaiheessa ei nähty tarvetta järeämmille keinoille.

Edellä esitettyä menettelytapaa suositusten esittämiseksi ja kentälle viemiseksi pidettiin toimivana myös tulevien suositusten osalta. Lisäksi on tärkeää, että neuvottelukunnan jäsenet huolehtivat omalta osaltaan hyvien mittauskäytäntöjen edistämiseen liittyvästä tiedottamisesta edustamiensa tahojen osalta.

5. Mittauslain mukaiset tehtävät Luonnonvarakeskuksessa

Leena Paavilainen esitteli yhteenvedon Luonnonvarakeskuksen organisaatiosta ja linjauksista puutavaranmittauslain mukaisten tehtävien hoitamisesta (Liite 3).

Lainsäädäntö (puutavaran mittauslaki, laki Lukesta) sekä Luonnonvarakeskuksen työjärjestys ja organisaatio luovat raamit puutavaramittauksen viranomaistehtävien hoitamiselle. Viranomais- ja asiantuntijatehtäviin (VOAS) liittyvä priorisointi ja resurssointi sovitaan MMM:n tulosohtauksessa vuosittain. Metsäsektoria palvelevista viranomais- ja asiantuntijatehtävistä vastaa Taneli Kolström. Puutavaranmittauksen viranomaistehtävät -projektista ja sen suunnittelusta, toteutuksesta sekä budjetoinnista vastaa Jari Lindblad. Projekti kuuluu Tuotantojärjestelmä –yksikköön. Puutavaran mittaukseen liittyvästä T&K toiminnasta sekä tutkimushankkeiden resurssoinnista ja toteutuksesta vastaavat yksikön johtaja Leena Paavilainen ja ryhmäpäällikkö Jori Uusitalo.

Virallinen mittaaja on mittauslaissa tarkoitettu viranomainen, jonka tehtävänä on lain noudattamisen valvonta, valvontamittaus ja mittauserimielisyyksien ratkaiseminen virallisena mittauksena sekä puutavaran mittaukseen liittyvä neuvonta. Tehtävässään virallinen mittaaja käyttää julkista valtaa ja toimii tuomarin vastuulla. Muilta osin viralliset mittaajat ovat normaalin työnantajan työjohto-oikeuden piirissä. Viralliset mittaajat on sijoitettu Tutkimusinfrastruktuuripalvelut –yksikköön. Virallisten mittaajien toiminta-alueet on jaettu maakuntien perusteella: Länsi- ja Etelä-Suomen alue (Erkki Salo), Itä- ja Pohjois-Suomen alue (Tapio Wall).

Neuvottelukunnan varsinaisena jäsenenä toimii Leena Paavilainen ja varajäsenenä Taneli Kolström. Jari Lindblad toimii neuvottelukunnan kutsumana pysyvänä asiantuntijajäsenenä. Neuvottelukunta voi tarvittaessa kutsua virallisen mittaajan tilapäiseksi asiantuntijaksi kokoukseensa.

Puutavaran mittauksesta annetun lain mukaisesti Luonnonvarakeskus antaa määräykset puutavaran mittaukseen liittyvistä yleisistä muuntoluvuista (mittauslaki 14 §) ja määräysten sisällön on perustuttava tutkimustuloksiin (HE 192/2012). Luken tulkinta on, että määräysten keskeisen sisällön tulee perustua tieteelliseen vertaisarvioituun tutkimukseen ja julkaisuun/julkaisuuihin etenkin silloin, kun kysymyksessä on uudentyyppisen mittausmenetelmän tai muuntoluvun määrittämisen käyttöönotto. Tutkimuksen ei luonnollisesti tarvitse olla Luken tekemä.

Neuvottelukunta piti tärkeänä, että virallisen mittaajan asiantuntemus on neuvottelukunnan käytettävissä. Tällöin kuitenkin on otettava huomioon mahdolliset jääviysasiat tapauskohtaisesti.

Paavilainen totesi, että Luonnonvarakeskuksessa tehty sisäinen tarkastus on ollut osa normaalia organisaation toimintojen ja prosessien kehittämistä Luonnonvarakeskuksen organisaatio-muutoksiin liittyen. Sisäinen tarkastus ei siten kohdistunut erityisesti virallisen mittaajan toimintaan eikä tarkastuksen tulosten perusteella virallisen mittaajan toiminnassa myöskään ole ollut huomautettavaa.

Lisäksi keskusteltiin siitä, miten puutavaranmittauksen eritystehtävä otetaan huomioon ja sen rahoitus taataan jatkossa. Ministeriö hyväksyy budjetin puutavaranmittauslain mukaisten tehtävien osalta ja painotuksista keskustellaan Luonnonvarakeskuksen ja ministeriön välisissä tulosneuvotteluissa. Neuvottelukunta piti tärkeänä, että virallisten mittaajien toiminta turvataan ja tulosneuvotteluissa myös käytännön toimijoiden tarpeet tulevat esille. Tältä osin neuvottelukunta voi myös jatkossa esittää tulosneuvotteluissa huomioon otettavia kannanottoja tarpeen vaatiessa. Lisäksi todettiin, että Luonnonvarakeskus pitää puutavaranmittaukseen liittyvää asiantuntemustaan yllä normaalin projektitoiminnan kautta.

Todettiin, että Luonnonvarakeskus on koonnut yhteen nykyiset virallisen mittaajan toimintaohjeet yhdeksi dokumentiksi ja valmistelelee virallisen mittauksen toimintakäsikirjan julkaisua.

6. Keskustelu toimijoiden rahoitusta edellyttävistä seuraavista kehittämishankkeista

Käytiin keskustelu toimijoiden rahoitusta edellyttävistä kehittämishankkeista. Puheenjohtajan toive on, että puutavaranmittauksen kehittämistarpeet kanavoituisivat puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kautta. Todettiin, että puutavaranmittauksen neuvottelukunta on listannut kehittämistarpeita seuraavan 2-5 vuoden osalta ja siltä pohjalta on hyvä edetä. Todettiin, että tällä erää ei ole tiedossa uusia käynnistyviä tutkimushankkeita. Lisäksi todettiin, että Metsäteho Oy on päivittämässä Puuhuolto 2025 T&K -strategiaa ja se julkaistaneen kevään 2018 aikana.

7. Keskustelu uusien tuoretiheystaulukoiden käyttöönotosta

Käytiin läpi tilanne uusien vuoden 2018 alussa voimaan tulleiden latvusmassan muuntolukujen käyttöönoton osalta. Metsä Group on ottamassa uusia kosteusennustemalleja ja niihin perustuvia latvusmassan tuoretiheyslukuja käyttöön metsäkuljetusten maksuperusteena alkavan korjuukauden alusta. Tältä osin käytännön toteutus tehdään WoodForce:n kautta ja valmistuneen maaliskuuhuhtikuun vaihteessa. WoodForce:n kautta mallit ovat myös Stora Enson ja Metsähallituksen käytettävissä. Metsähallitus tulee käyttämään kosteusennustemalleja lähinnä varastonhallinnassa. Osa Metsäteollisuus ry:n jäsenyrityksistä on myös ottamassa uusia kosteusennustemalleja käyttöön. Luonnonvarakeskus on luvannut päivittää Energiapuulaskurin kevään 2018 aikana. *Laskuri löytyy osoitteesta (26.3.2018): <https://www.luke.fi/uutiset/uusi-energiapuun-mittauslaskuri-kayttaa-paikallisia-saahavaintoja/>*

8. Katsaus viralliseen mittaukseen vuonna 2017

Tapio Wall esitteli katsauksen viralliseen mittaukseen vuonna 2017 ja virallisen mittaajan näkemyksiä lain yleisestä valvonnasta ja hyvien mittauskäytäntöjen edistämisestä. Kokousmateriaali tältä osin toimitetaan jälkikäteen kokouspöytäkirjan liitteenä (Liite 4).

Virallisia mittauksia oli vuonna 2017 yksi kappale ja se liittyi kuormainvaakamittaukseen, yli vuoden varastoituun puutavaraan ja siinä käytettäviin muuntolukuihin. Luonnonvarakeskuksen määräyksessä kuormainvaakamittauksessa käytettävien puolikuivan tuoretiheyslukujen osalta määräyksessä ei ole määritetty takarajaa, kuinka kauan puolikuivaa puutavaraa voi varastoida ja menetelmää soveltaa.

Hyvien mittauskäytäntöjen edistämiseen ja lain yleiseen valvontaan liittyen virallinen mittaajain nosti esiin kolme asiaa, jotka vaativat jatkossa tarkempaa ohjeistusta:

- Tukkiröntgenien käyttö tuotantolaitoksilla on lisääntynyt ja niitä hyödynnetään yhä enemmän sisälaadun todentamisessa ja myös vähäisessä määrin maksuperusteisen laadun mittaukseen. Tältä osin olisi tarve luoda yhteiset pelisäännöt siihen, miten tukkiröntgenien mittaustarkkuutta etenkin laadun osalta seurataan. Asiassa olisi hyvä edetä eturintamassa ja luoda vastaavan tyyppisiä menettelyjä, joita käytetään tukkimittarien mittaustarkkuuden seurannassa, myös laadun seurantaan.
- Sahoilla on ongelmana latvahalkaisijaltaan alamittaiset tukit eli ns. läpimittaraakit. Läpimittaraakkien yhtenä syynä on erilainen tapa mitata latvaläpimitta metsässä hakkuukoneella ja sahalla tukkimittarilla. Erilainen läpimittojen mittaustapa aiheuttaa aiheetonta puutavaralajisiirtymää: Taloudellista tappiota puun toimittajalle, sanktioita hakkuukoneelle. Asia vaatii mahdollisesti linjauksia jatkossa.
- Osa sahoista mittaa tukit nykyisin saapumistilassa eli osakuorisena. Perinteinen yksikkö on ollut kuorellinen kiintotilavuus. Tämä voi jatkossa aiheuttaa tulkintakysymyksiä ja erimielisyyksien välttämiseksi on mahdollisesti tarkennettava tilavuuskäsitettä ja ohjeistuksia, milloin kuorilisäyksiä ja/tai lumivähennyksiä saa, voi tai pitää tehdä.

Keskusteltiin energiapuunmittauksen tehdasmittauspaikkojen määrästä. Tällä erää energiapuun tehdasmittauspaikkoja on 4 kpl. Käsitystä ei ole siitä, mikä lukumäärän pitäisi olla. Energiapuun mittaus on monessa tapauksessa haluttu tietoisesti pitää puutavaranmittauslain ulkopuolella käyttämällä lain ulkopuolella olevia mittaustapoja, kuten mittausta energiasisällön perusteella.

9. Muut asiat

Ei ollut muita asioita.

10. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 12.9.2018, klo 10:15 maa- ja metsätalousministeriössä.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:25

Pöytäkirjan vakuudeksi

Matti Heikurainen
puheenjohtaja

Timo Melkas
Sihteeri

Liitteet: Liite 1. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokouksen 4/2017 pöytäkirjaluonnos
Liite 2. Tiedoksi Luken kokoama tehdasmittaajille toimitettava yhteenveto – Suositus tukkimittarimittauksessa käytettävän tyvisylinterin pituudeksi ja tarkastusmittauksen mittaussuunnaksi
Liite 3. Mittauslain mukaiset tehtävät Luonnonvarakeskuksessa
Liite 4. Puutavaran tehdasmittausten valvonnat ja viralliset mittaukset v. 2017

Jakelu: Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan asiantuntijajäsenet
Tuomo Valkeapää, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)